

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

1 De præcepto ipsius fortitudinis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

fortitudinis tradantur. Lex enim noua perfectior est. A veteri lege: sed in veteri lege ponuntur aliqua praecepta fortitudinis, vt patet Deut. 20. ergo & in noua lege aliqua praecepta fortitudinis danda fuerunt.

¶ 2. Praet. Praecepta affirmatiua videntur esse potiora praeceptis negatiuis, quia affirmatiua includunt negatiua, sed non e conuerso. Inconuenienter ergo in lege diuina ponuntur praecepta fortitudinis solum negatiua timorem prohibentia.

¶ 3. Praet. Fortitudo est vna de virtutibus principalibus, vt sup. habitum est: sed praecepta ordinantur ad virtutes sicut ad fines, vnde debet eis proportio dari. ergo & praecepta fortitudinis debuerunt poni inter praecepta decalogi, quae sunt principalia legis praecepta.

SED CONTRARIUM apparet ex traditione sacrae scripturae.

RESPON. Dicendum, qd praecepta legis ordinantur ad intentionem legislatoris. Vnde sicut in diuersos fines, quos intendit legislator, oportet diuersimode praecepta legis institui: vnde & in rebus humanis alia sunt praecepta democratica, alia regia, alia tyrannica. Et in his aut legis diuinae est, vt homo inhareat Deo; & deo praecepta legis diuinae: ta de fortitudine, quam de alijs virtutibus dantur sicut, qd conuenit ordini mensis in Deum. Et propter hoc Deut. 20. dicitur. Non fortificetis eos, quia dñs Deus vester in medio vestri sit, & pro vobis contra aduersarios dimicabit. Leges autem humanae ordinantur ad aliqua mundana bona, secundum quorum conditionem praecepta fortitudinis in humanis legibus inueniuntur.

AD PRIMUM ergo dicendum, qd vetus testamentum habebat temporalia promissa, nouum aut spiritua- lia, & aeterna, vt Aug. dicit contra Faust. & ideo necessarium fuit in veteri lege populus instrueret qua- liter pugnare deberet etiā corporaliter pro terrena possessione acquirenda. In nouo aut testamento intruendi fuerunt homines qualiter spiritualiter certatim ad possessionē vitae aeternae perueniret sicut in illud Matth. 11. Regnum celorum vim patitur, & violētū rapiunt illud. Vnde & Petrus praecipit. 1. Pet. vlt. Aduersarius vester diabolus tāquam leo rugiens, circuit quaerens quem deuoret, cui resistite fortes in fide, & Iac. 4. Resistite diabolo, & fugiet a vobis. Quia tamē homines ad spiritualia bona redēdentes, ab his retrahi possent per corporalia pericula, fuerunt et in lege diuina danda fortitudinis praecepta ad sustinenda for- titudo temporalia mala, secundum illud Matth. 10. Nolite timere eos, qui occidunt corpus.

AD SECUNDUM dicendum, qd lex in suis praeceptis debet habere eōdem instructionē. Eavero, qd sunt agen- da in periculis, non possunt ad aliquod eōdem bonum reduci, sicut ea, qd sunt uitanda: & ideo praecepta for- titudinis magis dantur negatiue, quā affirmatiue.

AD TERTIUM dicendum, quod sicut dictum est, praecepta decalogi ponuntur in lege sicut prima prin- cipia, quae statim debent esse omnibus nota. Et ideo praecepta decalogi debuerunt esse principaliter de actibus iustitiae, in quibus manifeste videtur esse ratio debiti: non autē de actibus fortitudinis, quia non ita manifeste videtur esse debitum, quod ali- quis pericula mortis non reformidet.

ARTICVLVS II.

Primum conuenienter tradantur praecepta in lege diuina de partibus fortitudinis.

AD SECUNDUM sic proceditur. Videtur, quod inconuenienter tradantur praecepta in lege di-

uina de partibus fortitudinis. Sicut enim patientia, & perseverantia sunt partes fortitudinis, ita magnificētia, & magnanimitas, siue fiducia, vt ex supradictis patet: sed de patientia inueniuntur aliqua praecepta tradita in lege diuina, similiter et de perseve- rantia: ergo pari ratione de magnificētia, & magna- nimitate aliqua praecepta tradi debuerunt.

¶ 2. Praet. Patientia est virtus maxime necessaria, cū sit custos aliarum virtutum, ut Greg. dicit. sed de alijs virtutibus dantur absolute praecepta: nō ergo de patientia fuerunt danda praecepta, quae intelligantur so- lum secundum preparationem animi, ut Aug. dicit in lib. de sermon. Domini in monte.

¶ 3. Praet. Patientia, & perseverantia sunt partes fortitu- dinis, ut dictū est: sed de fortitudine non dantur praecepta affirmatiua, sed solum negatiua, ut supra habi- tū est. ergo et neq; de patientia, & perseverantia fue- runt dāda praecepta affirmatiua, sed solum negatiua.

SED CONTRARIUM habetur ex traditione sacrae scripturae.

RESPON. Dicendum, qd lex diuina perfecte in format hominem de his, quae sunt necessaria ad recte uiuē- dum. Indiget autem homo ad recte uiuendum nō solum virtutibus principalibus, sed et virtutibus se- cundarijs, & adiunctis: & ideo in lege diuina sicut dantur conuenientia praecepta de actibus virtutum principalium, ita et dantur conuenientia praecepta de actibus secundarum virtutum, & adiunctarum.

AD PRIMUM ergo dicendum, qd magnificētia, & magnanimitas non pertinet ad genus fortitudinis, nisi sicut quādam magnitudinis excellētia, quā cir- ca propria materia considerant. Ea aut, quae pertinet ad excellētia, magis cadunt sub consilijs perfectio- nis, quā sub praeceptis necessarijs: & ideo de mag- nificētia, & de magnanimitate nō fuerunt danda praecepta, sed magis cōsilia. Afflictiones aut, & labores presentis uitae pertinent ad patientia, & perseueran- tiam non ratione alicuius magnitudinis in eis con- siderate, sed ratione ipsius generis: & ideo de patiē- tia, & perseuerantia fuerunt danda praecepta.

AD SECUNDUM dicendum, qd sicut supra dictū est, praecepta affirmatiua etsi semper obligent, non tñ obli- gant ad semper, sed pro loco, & tempore: & ideo si- cut praecepta affirmatiua, quae de patientia dantur, sunt accipiēda secundum preparationem animi, ut si homo sit paratus ea adimplere cū opus fuerit, ita etiam, & praecepta patientie.

AD TERTIUM dicendum, qd fortitudo, sicut qd distin- guitur a patientia, & perseuerantia, est circa maxima pe- ricula, in quibus est cautus agēdū. Nec oportet aliquid determinari in particulari quid sit faciēdū: sed patiē- tia, & perseuerantia sunt circa minores afflictio- nes, & labores, & ideo magis sine periculo pōt in eis determinari quid sit agēdū, maxime in uniuersali.

QVAESTIO CXLI.

De temperantia, in octo articulos diuisa.

CONSEQUENTER conside- randum est de tempe- rantia.

Et primò quidem de ip- sa temperantia.

Secundò, De partibus eius.

Tertiò, De praeceptis ipsius.

Circa temperantiam autē primò considerare oportet de ipsa tem- perantia.

Secundò, De vitijs oppositis.

Secunda Secundae S. Thomae.

per Quaestiois centesime quadra- gesime prime. Arti- culum primum.

SEPTIMA pars hu- ius libri hic incipit, in qua de tem- perantia tractatur. Et quoniam Marti- nus antedictus edi- dit et tractatum de temperantia, vbi doctri- nam auctoris ex p- oposito impugnauit: ideo sicut in tra- TT 2 etati

Q. 128.

Homi. 35. in euang. non remote ante med.

Li. 1. de ser. dom. in mō- te, c. 74. 35. & 36. co. 4. Q. 128. & 136. art. 4. & 137. art. 2. Ar. preced. ad 2.

Q. art. 2.